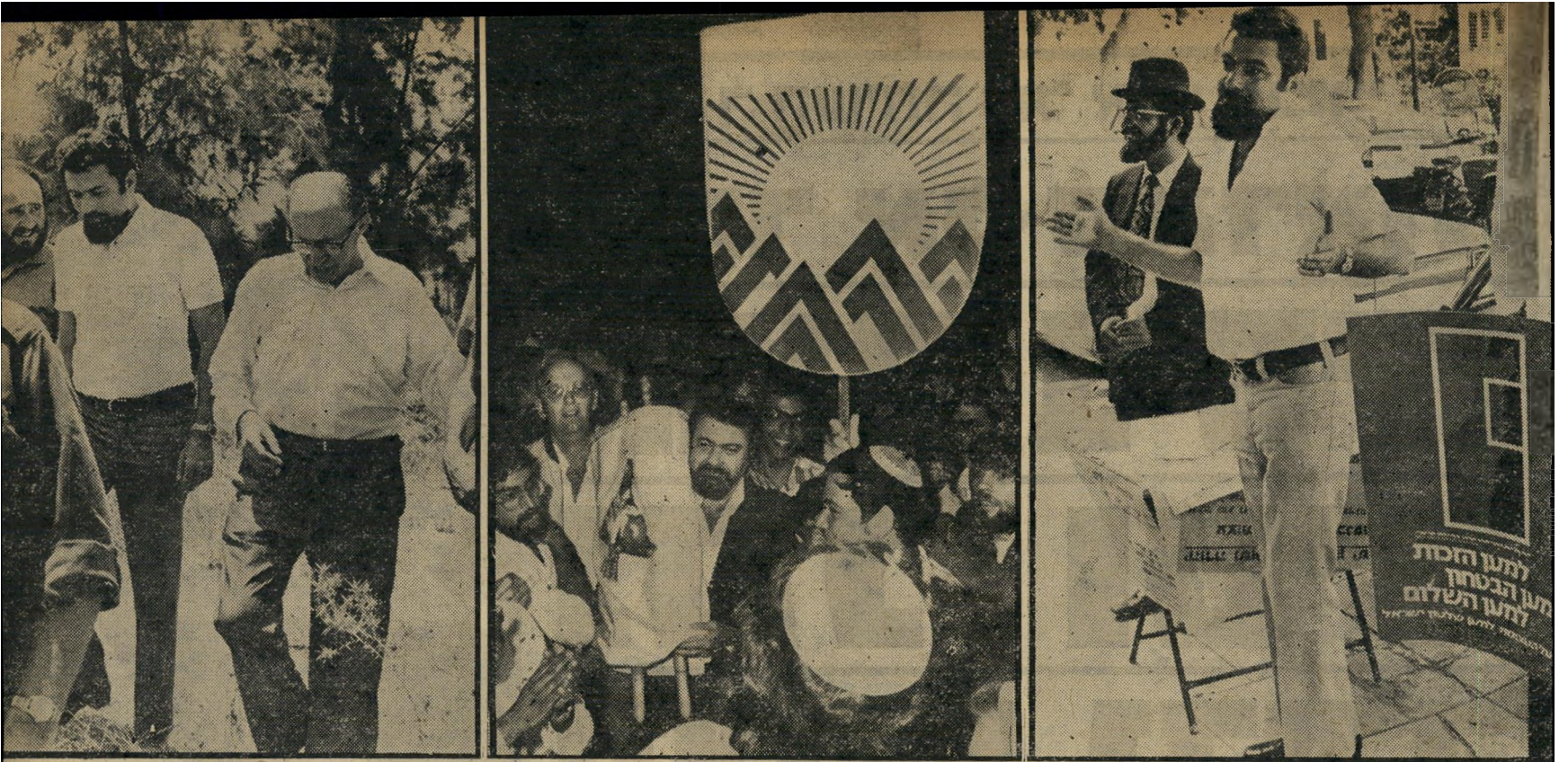

בן-אלישר כפועל רמון ארץ-ישראל השלמה, בהפגנת גוש-אמונים ובהתנחלות

יתערב, בבוא העת, וינקוט יוזמה כדי לשים קץ לחרם החברתי.

להתחפר ולהמתין

אחת הנחמדות של בן-אלישר ואשר תו היא שאין זכר ליחס עויין או מסתייג בקרב התמונים המצריים. החרם מוגבל כולו לשיכבה חברתית מסוימת — אך זוהי דווקא אותה שיכבה שבה נוהגים שגרירים להסתובב.

האיש הפשוט במצריים מקבל כל ישר-אלי באיחויים, וכן-אלישר שר אינו יוצא מכלל זה. ניצח בן-אלישר קונה בחנות, הסמוכה לבית-המלון שלה, השייכת לפלסטיני ממוצא חברוני, שירד למצריים עוד לפני קום המדינה. נהגים, מלצרים ואנשים ברחוב מפגינים כלפי השגריר ואשתו את ידידותם הרגילה.

אולם אם קיוותה ניצח בן-אלישר, ערב צאתה למצריים, ליחס דומה מצד העילית החברתית המתוחכמת של מצריים, היא תיאלץ להזדיין בסבלנות רבה.

בלית ברירה, מוכנים לכך הבן-אלישרים. לא יעלה על הדעת שינטשו את התפקיד לפני סיום תקופת כהונתה של ממשלת-הליכוד. הם יכולים רק להתחפר, להמתין ולקוות לשינוי המצב, אם תשתנה המדיניות הכללית.

אין כימעט תקדים למצבו של השגריר הישראלי בקאהיר. יש-שגרירים בעולם הנמצאים בתנאים חמורים של בידוד. כך קורה לשגרירים במדינות עוינות. בשיא המלחמה הקרה היה השגריר האמריקאי במוסקבה, למשל, נתון במצב כזה, כאשר אורחים סובייטיים חששו מלהתקרב אליו. הקצ"ב בלשה אחרי כל צעדיו, והשגריר חשש מלהתבטא באופן חופשי אף בחדרי השגרירות, מחשש של האזנה.

אולם מצבו של בן-אלישר שונה לחלוטין. מפני שאין הוא מואמן למדינה עוינת. להיפך: בין מצריים וישראל שוררים יחסים ידידותיים ביותר. שום שגריר זר לא התקבל אצל הנשיא סאדאת ואצל סגנו, חוסני מובארק, כמו שנתקבל בן-אלישר. טענה השבוע אישיות מצרית, "שגריר רגיל יכול לחכות חודשים לפגישת עימם!"

ביגלל אי-השיגריות של המצב, גם אין נראה לו פיתרון פשוט. אחת העצות שניתנו לבן-אלישר: "שמור בינתיים על פרופיל נמוך. אל תשמיע הצהרות פוליטיות, ואל תבליט את מעשיך. עליך להתכונן למאמץ ממושך וסבלני, להסתפק במעשים קטנים ורצופים שישכנעו את הרצון, במרוצת הזמן, שאינך עויין להם, וכי אתה מבקש באמת את ידידותם. האופי המצרי הוא כזה שבסופו של דבר לא יוכיח לך לוויתור על מידת הכנסת-האורחים."

יש המקווים כי הנשיא סאדאת עצמו

למנחם בגין. יש חשיבות לקירבה כזאת בין ראש-הממשלה ובין השגריר בקאהיר, הנמצא בנקודות-תורפה חיוניות. הישראליים בקאהיר מנסים ל"שכנע את בני-שיחם המצריים כי הסרת החרם על השגריר היא אי-אפשרות, ושם היו צריכים דווקא להשתמש בנוכחותו של השגריר כדי להעביר את דיעותיהם בדרך הקצרה ביותר לידעתו של מנחם בגין.

אין טינה

אך...

אולם הבעיה היא שמצריים רבים נואשו סופית מבגין, ואינם מאמינים עוד שניתן להשפיע עליו בצורה כלשהי. מתהלכים בחוגי השגרירות סיפורים רבים על היתקלויות עם אנשי החברה ה"מצרית".

הסיפור המפורסם ביותר: ניצח בן-אלישר קבע פגישה עם בעל דירת-יוקרה. שהוצעה לה על-ידי מתווך במחיר גבוה. במקום המתין אחד מאנשי השגרירות, ואילו ניצח עצמה ישבה בבית-קפה סמוך. בשעה היעודה אכן הופיע בעל-הדירה, גבר מרשים בגיל-העמידה, לחץ את ידו של איש-השגרירות והסביר, כי אינו יכול להשכיר את הדירה.

"תראה", אמר לו, "אני אלוף-בדימוס בצבא המצרי. אחי היה חייל כמוני. הוא היה המצרי הראשון שנפל במלחמת-1948, בניצנים. בליבי אין טינה נגדכם, אך אני מרגיש שאני מסוגל להשכיר לכם דירה. ביגלל אחי."

התפעלה ניצח בן-אלישר: "אחיו צורה מכובדת! האיש בא בעצמו. לחץ ידיים והסביר מה שהסביר. האם זה לא יפה?" אשת-החברה ידועה הוזמנה אף היא על ידי מתווך כדי להשכיר דירה השייכת לה. כאשר הגיעה, נודע לה כי השוכר הוא איש השגרירות הישראלי. הם היו מוכנים לתת לי 3000 לירות מצריות לחודש (180 אלף ל"י). אך אני סירבתי והשכרתי את הדירה למצרי. בחצי מחיר זה, סיפרה. אולם היא לא סירבה להראות את הדירה לאיש-השגרירות, ותוך כדי כך ניהלה עימו במשך שעותיים רצופות ויכוח על המדיניות של ישראל כלפי הערבים.

"פרופיל נמוך"

נמוך

יש הסבורים כי קיים מניע נוסף ל"יחס השלילי של כמה מאיילי העסקים והחברה במצריים ליחסים הדוקים מדי עם ישראל. לרבים מהם יש עסקים בעולם הערבי, והם חוששים שאם ייצא להם שם כמי שמקיימים יחסים עם ישראל, יינקו עסקיהם שם.

מדוע אינה רוצה? מקיימת-החרם-החברתי מביאים סיבות שונות לגישתם, והן:

● **אליהו בן-אלישר מייצג את ממשלתו של מנחם בגין.** בעיני הר מצרים, ממשלה זו מחבלת בשלום, עורכת מעשים פרובוקטיביים כגון הקמת ההתנחלויות, משפילה את הנשיא אל-סאדאת, מחמירה את הבידוד של מצריים בעולם הערבי.

● **בן-אלישר אינו משרת שינוי רתי של מדיניות הממשלה, ככל שגריר, אלא הוא שותף מלא לה.** ערב צאתו למצריים השמיע בישראל הצירות בזכות ההתנחלויות. שפורסמו בהר-חבה במצריים, ושגרמו לעוינות אישית נגדו.

● **המצרים היו מקבלים ברצון שגריר ישראלי שהוא בן ארצם, דובר ערבית ומצרי במינוחגי מצריים.** העובדה שישראל שלחה, כשגריר ראשון, דווקא אשכנזי מפריעה לרבים. אין הם מבינים את הנוהג הישראלי, היונק מכמה נסיונות מרים, של א לשלוח לארץ מוסיימת שגריר שעלה לישראל מאותה ארץ.

● **בן-אלישר הוא בעל אופי עצור ומסוגר, אולי ביגלל ילדותו הקשה באירופה של ימי השואה, ואין הוא נוטה לחיזוקים ספונטניים וליחסי-חברה בלתי-אמצעיים — תכונות שהן מקובלות מאד במצריים.** מכיוון שהמצרים ציפו במילא כי השגריר הישראלי יהיה — על פי סטריאוטיפ המקובל במצריים — ישראלי יהיר ושחצן, מתפרשות תכונותיו אלה של בן-אלישר כביטוי מובהק של ההירות הישראלית.

● **כל מצרי יודע כי בן-אלישר היה איש-המוסד, ורבים סבורים כי בן-אלישר ביקר בעבר במצריים במחתרת, תוך ביצוע משימות סודיות.** כאשר יש ראי אומר לבני-שיחו המצריים כי, "היתה מילהמה וכל אחד שירת כפי ששירת," משתכנעים המצרים בדרך-כלל.

● **המצב החומרי עוד יותר עם מיינוי של יצחק שמיר כשר-החוץ.** המינוי הדהים והרגיז מצרים רבים, היודעים כי שמיר נמנע מן ההצבעה על הסכמי קמפ-דייוויד. אמר מצרי חשוב: "מה היתה אתם אומרים אילו מינה הנשיא סאדאת לפתע כשר-החוץ את איסמאעיל פאחמי, שהתפטר בשעתו מתפקיד שר-החוץ ביגלל התנגדותו למדיניות-השלום? האם לא היתה רואים בכך סימן לשינוי הקו של הנשיא? איך אנחנו צריכים להבין את מינויו של אדם, שהתנגד לקמפ-דייוויד, כשר-החוץ שלכם?"

● **מכיוון שבן-אלישר כפוף דשרי החוץ, מקשה הדבר עוד יותר על מעמדם.**

נגד כל הגימוקים המושמעים נגד מינויו של בן-אלישר, קיים נימוק חשוב אחד: בן-אלישר מקורב ביותר

שגרירים סעד מורתדא ואליהו בן-אלישר